Motie

“Zelfs Ot en Sien zul je hier straks niet meer zien.”

Raad	21 oktober 2026
Programma	3 Mooi en gastvrij Texel/ Texel werkt

Toelichting
“*Zelfs Ot en Sien zul je hier straks niet meer zien.*”
Die zin uit dit artikel in de Texelse Courant bleef bij ons hangen. Want achter alle regels, zones en beleidsstukken zitten ***mensen***. Texelse boeren die iedere dag met hart en ziel zorgen voor hun dieren, hun land en ons landschap.
Boeren zijn op 26 juni, door deze Kamerbrief ‘Weer ruimte voor boer, natuur en bouw: maatregelpakket voor landbouw’, geconfronteerd met verdere extensivering, strengere regels en mogelijk zelfs verplaatsing of beëindiging, ook de boeren die nu al **extensief boeren!**

Naast deze opgave wordt het voor Texel waarschijnlijk nog extra lastig omdat rondom Natura 2000 gebieden er een extra stikstofemissiereductie komt. Dat Texel grote Natura 2000 gebieden kent; de Waddenzee, Noordzee en het gehele duingebied, maar juist ook versnipperde gebieden zoals de Petten, Waal en Burg, Ottersaat, Dijkmanshuizen, Zandkes, Wagejot en de Bol, kan dus grote gevolgen hebben. In de Kamerbrief staat namelijk:
"Naar verwachting gaat voor circa 85 stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden een zone gelden van 500 meter vanaf de rand van het Natura 2000-gebied. Voor 15 stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden met een hoge stikstofoverbelasting uit de zone is een zone van 1000 meter passender".

Daarbij is het belangrijk te benoemen dat deze zoneringen niet volledig in beton gegoten zijn. De provincie heeft de mogelijkheid om via een zogeheten omwisselbesluit een gebied specifieke aanpak voor te stellen. Wanneer met een alternatief plan de natuur- en stikstofdoelen aantoonbaar worden gehaald, kunnen voorgestelde zoneringen worden aangepast of zelfs vervallen. Dit laat zien dat maatwerk mogelijk is en dat niet iedere regio automatisch dezelfde aanpak hoeft te krijgen (Bron: LTO Noord, stikstofupdate provinciale uitwerking).

U kunt zich voorstellen dat een groot deel van de Texelse boeren in deze zones zitten. Dit raakt zowel akkerbouwers als veehouders, echter, de precieze gevolgen voor akkerbouwers zijn nog niet duidelijk, maar ook zij zullen met beperkingen te maken krijgen. Voor veehouderij betekent dat in deze gebieden praktisch geen veehouderij meer mogelijk is. In deze zone rondom Natura 2000-gebieden mikt het kabinet namelijk op een stikstofemissiereductie van 62% tot 66% voor de veehouderij ten opzichte van het referentiejaar 2019. Een praktisch onmogelijke opgave met als gevolg het stoppen van veehouderij in deze gebieden en daarmee het grasland. Niet alleen de boeren staan hiermee op het spel, ook het landschap van Texel!

Veehouders op Texel zijn al overwegend extensief; ze gebruiken bijvoorbeeld hun eigen land voor het voer, hebben geen mestoverschot (akkerbouwers en bollenboeren voeren zelfs mest van de vaste wal aan), gebruiken minimaal kunstmest en hebben oog voor natuur en landschap.

Hoe ver moeten deze boeren nog gaan? Iedere keer passen zij zich aan nieuwe regels aan. Iedere keer investeren zij opnieuw. En iedere keer verschuift de doelpaal.

Het artikel schrijft vanuit het perspectief van een landbouwbedrijf, maar dit gaat zeker niet slechts over één familie. Dit gaat over de toekomst van onze Texelse boeren en over jonge boeren die hier hun bedrijf willen voortzetten en doorgeven aan hun volgende generatie.
En we hebben dit eerder gezien bij onze visserij. Nu dreigt hetzelfde met onze boeren.
Ja, natuurlijk wéten we dat de stikstofmaatregelen landelijke en provinciale maatregelen zijn; dat de gemeentes helemaal niks te vertellen hebben over deze wet- en regelgeving.

Maar allemachtig: we kunnen wel een signaal afgeven!

Dat het klaar moet zijn met de stapeling van regels die gezonde boerenfamiliebedrijven steeds verder in het nauw brengt.
Dat niet regels en modellen leidend zouden moeten zijn, maar juist het gezonde boerenverstand.
Genoeg is genoeg. Wij staan onvoorwaardelijk achter onze Texelse boeren. En dat moet de wereld in!

Spreekt uit dat

- onze boeren toekomstperspectief nodig hebben. En ruimte en vertrouwen verdienen.
- er zonder onze boeren geen vitaal platteland is.
- er zonder veeteelt geen grasland is.
- de samenwerking tussen veeteelt met akkerbouw en daarmee natuurinclusieve landbouw alleen werkt bij een gezonde veehouderij (en uiteraard akkerbouw).
- als we willen dat Texel blijft zoals we het kennen, we onze boeren keihard nodig hebben.
- maatwerk voor gebieden als Texel mogelijk moet blijven wanneer natuur- en stikstofdoelen ook langs andere wegen aantoonbaar kunnen worden gerealiseerd.
- binnen de pilot voor de legalisering van PAS-melders reeds wordt gezocht naar gebiedsgerichte oplossingen die zowel bijdragen aan natuurherstel als aan het bieden van perspectief voor ondernemers;

Roept het college op

1. dit signaal nadrukkelijk onder de aandacht te brengen bij de Tweede en Eerste kamer en de regering, en hierbij zoveel mogelijk samen op te trekken met andere gemeenten, de provincie Noord-Holland en de sector om deze boodschap kracht bij te zetten.
2. zich actief richting de provincie Noord-Holland in te zetten voor een gebied specifieke benadering van Texel, waarbij het daadwerkelijk behalen van natuur- en stikstofdoelen leidend is, en daarbij de mogelijkheden van een omwisselbesluit en andere maatwerkoplossingen te benutten (overeenkomstig de denkrichting die ook wordt verkend binnen de pilot voor de legalisering van PAS-melders).
3. met LTO Noord Afdeling Texel en de Texelse boeren in gesprek te blijven over wat de gemeente (verder) voor hen kan betekenen.

Want onze boeren vragen geen voorkeursbehandeling. **Ze vragen een toekomst. Die zij zeker verdienen.**

Artikel ‘Stil protest langs de Laagwaalderweg’

ACHTERGROND

ZONERING SCHADUW OVER MELKVEEHOUDERIJ

Stil protest langs de Laagwaalderweg

Ot en Sien staan symbool voor kleinschalige familiebedrijven, zoals dat van melkveehouders Annegeertje Tjepkema en Thijs Vonk.

Foto: Ed Wijte

Twee poppen met de tekst: "Zelfs Ot en Sien zul je hier straks niet meer zien". Het stille protest en tevens een hartenkreet in het weiland langs de Laagwaalderweg roept vragen op. Wat is hier aan de hand?

Familiebedrijf

Daarvoor moeten we zijn bij het melkveebedrijf van Annegeertje Tjepkema en Thijs Vonk, al meerdere generaties in de familie. Maar sinds 26 juni, de dag waarop minister Jaimi van Essen (LVVN) in zijn Kamerbrief een ingrijpend pakket met beschermingszones rond Natura 2000-gebieden aankondigde, is het de vraag of en in hoeverre zij het familiebedrijf kunnen voortzetten. De veehouderij ligt in de zogeheten 500-meterzone (cirkel), waarin volgens de brief in de toekomst alleen nog plek is voor extensieve (natuurinclusieve) landbouw.

Zonering

Ze zijn een van de acht à negen melkveehouderijen op Texel die, geheel of gedeeltelijk, binnen deze zonering vallen. Dat is bijna een derde van alle melkveehouderijen op het eiland, waar momenteel een kleine dertig melkveebedrijven zijn. Dit heeft dus een grote impact.

“Te makkelijk gezegd: boeren moeten zich maar aanpassen”

Natura 2000

Op Texel liggen deze bedrijven in de cirkels rond zes Natura 2000-gebieden. Bij Tjepkema is dat het iets verderop gelegen Thijsses Fienweid, met de natuurstatus ‘Duin en Lage land’. Annegeertje: “Ons bedrijf valt in z’n geheel binnen de 500-metercirkel rond dit gebied. Als je daarin zit, krijg je te maken met heel strenge normen. Zoals geen kunstmest strooien, extensiveren en omschakelen naar biologisch, verplaatsen of beëindigen. Maar wij boeren al heel extensief en met oog voor de natuur. We zijn een gesloten bedrijf, de hele cirkel van kalf tot melkkoe ligt op het eigen bedrijf. Al het voer komt van ons eigen land, we gebruiken een minimale hoeveelheid kunstmest, we hebben geen mestoverschot en een minimale uitstoot. Wij kunnen gewoon niet verder extensiveren.”

Marges heel klein

Annegeertje en Thijs hebben het bedrijf ‘zo goed als’ overgenomen van haar ouders Klaas en Riet. “We hebben een renderend bedrijf; regulier en met alle benodigde vergunningen. Maar evengoed zijn de marges al heel klein en is het door alle uitdagingen, onder meer door de strenge fosfaatrechten, moeilijk om alleś rond te zetten.”

Veebezetting omlaag

“Dat wordt straks nog veel lastiger. Voor bedrijven binnen de zonering moet de veebezetting per hectare verder omlaag, moeten wij nóg extensiever boeren en worden de normen nóg strenger dan bij onze collega’s buiten de zonering. Dat redden we niet. De marges zijn nu al minimaal. We zouden bijvoorbeeld moeten omschakelen naar biologisch, want dan krijg je meer voor je melk. Als boeren zijn we al lang trouwe leden van coöperatie Royal Friesland Campina. Die haalt op Texel geen biologische melk op. Dan moeten we over naar een andere afnemer. Maar dat is dan geen vrije keus en dat wil je liever niet.”

Het stapelt zich op

“Ze komen er allerlei nieuwe beperkingen, extra regels en verplichtingen op ons af. Zoals de stalemissie. We moeten overschakelen op een nieuw stalsysteem, waardoor we geen ammoniakuitstoot hebben. Dat is een forse investering. Waar moeten wij dat geld vandaan halen? En zo stapelt het zich op.”

Gestopt met de visserij

Extra zuur is dat Thijs, tot voor kort Noordzeevisser en mede-eigenaar van de TX1, enkele jaren geleden moest stoppen met de visserij. De ‘1’ was een van de Noordzeekotters die, na eerst te zijn overgeschakeld op de sumwing en de pulsvisserij, na jarenlang politiek gekonkel de handdoek in de ring moesten gooien.

Thijs maakte de overstap naar de melkveehouderij. Een soortgelijk proces als hij toen heeft meegemaakt in de visserij, overkomt hem nu als melkveehouder.

Kloof

Annegeertje: “Er wordt zo makkelijk gezegd: boeren moeten zich maar aanpassen. Ik snap ook best dat het, als je er niet zoals wij middenin zit, ingewikkeld, complex en moeilijk te begrijpen is. Het is ook amper fatsoenlijk uit te leggen. Dat merk ik bijvoorbeeld op onze boerencamping. Uitleggen lukt nog wel bij gasten die écht geïnteresseerd zijn. Dat ze zeggen van: ‘Oh, dat wist ik niet.’ Maar ik zie ook desinteresse en mensen die er al een mening over hebben. Er zit een grote kloof.”

Hoe kijkt ze aan tegen het plan om via een gebiedsgerichte aanpak (zie het andere artikel) tot een oplossing te komen?

“Je probeert je in te beelden hoe het er voor ons bedrijf straks uit gaat zien. We zijn er constant mee bezig, maar weten niet welke kant het op gaat. Eigenlijk weten we nog helemaal niets. Heel onzeker allemaal.”

“Een supergoed initiatief. Het staat of valt natuurlijk wel met de vraag hoeveel vrijheid de overheid de provincie geeft om de regels zelf in te vullen. Gaat de minister goedkeuren wat de provincie straks wil doen? En hoe gaat, ná de verkiezingen komend voorjaar, Provinciale Staten er uitzien?”

Onzeker

Ze spreken er regelmatig over met LTO-voorzitter Dirk de Lugt. “We hebben goede hoop, maar het blijft afwachten en onzeker.”

“Al sinds de Kamerbrief verscheen op 26 juni, de verjaardag van onze zoon Siem (zes jaar, zijn zus Saar is negen), verkeren we in onzekerheid. Dag in, dag uit zijn we ermee bezig en proberen we ons het voor te stellen. Maar we weten nog helemaal niets.”

Ot en Sien

“De afgelopen jaren hebben we, steeds als er weer een nieuwe richtlijn kwam, daar trouw aan voldaan. We werken duurzaam, extensief, zelfvoorzienend, kleinschalig, noem het allemaal maar op. Ot en Sien staan symbool voor kleinschalige familiebedrijven zoals wij. Vandaar die verwijzing bij die poppen. En nu dit. Weer een nieuwe regel die vooral kleinschalige bedrijven raakt. Het maakt dat je je als boer gewoon niet gewaardeerd voelt. Het is zó jammer dat veel mensen niet inzien dat de boeren, net zoals de vissers, zorgen voor ons dagelijks voedsel. Als wij dat straks niet meer kunnen, dan moet ons eten van elders uit de wereld komen. Ik ben bang dat als dat besef er is, het al te laat is.”

Gerard Timmerman

Donkere wolken boven de melkveehouderij.

Foto: Ilse Overweel

Derde melkveehouders de pineut

Acht á negen melkveehouderijen op Texel verkeren in onzekerheid over hun toekomst sinds minister Jaimi van Essen (LVVN) in zijn Kamerbrief van 26 juni een ingrijpend pakket met beschermingszones van 500 meter rondom Natura 2000-gebieden aankondigde. Binnen deze zones is er in de toekomst alleen nog plek voor extensieve (natuurinclusieve) landbouw.

Volgens LTO-voorzitter Dirk de Lugt gaat het over het algemeen om bedrijven die niet intensief zijn en hun vee regelmatig en veel weiden. De situatie zorgt bij deze bedrijven voor veel onzekerheid.

De brief van de minister wordt nu op landelijk niveau uitgewerkt en ook de provincie kijkt hoe zij hiermee moet omgaan. De Lugt: “In de Kamerbrief staat dat maatwerk mogelijk is en dat we dus gebiedsgericht aan de slag kunnen gaan. En dat gebieden, waar mogelijk, van dit beleid kunnen worden uitgezonderd.”

De eilanden worden extra zwaar getroffen, want ook op Schiermonnikoog, Terschelling en Ameland speelt dit. “Op een eiland kun je immers geen kant op. Het is moeilijk om bedrijven te verplaatsen of te veranderen.”

“We staan als LTO intensief in contact met de provincie om te kijken hoe we hier het beste op kunnen voorsorteren. Daarnaast zijn we in overleg geweest met de provincie, de gemeente, De Lieuw, terreinbeheerders en het hoogheemraadschap. Samen kijken we hoe we op Texel zo goed mogelijk kunnen omgaan met de maatschappelijke opgaven op het gebied van stikstof, de beschikbaarheid van zoetwater en natuurherstel.”

“We onderzoeken hoe we op Texel met alle betrokken partijen gezamenlijk kunnen optrekken om deze vraagstukken zo goed mogelijk op te lossen. De provincie kan hier ook zelf op sturen en geeft aan dat een afstand van 500 meter voor haar niet het uitgangspunt is. De provincie gaat uit van 250 meter. We willen toewerken naar een gebiedsproces om deze problematiek met elkaar op te lossen.”

“Het gaat er daarbij om welke maatregelen de landbouw kan nemen die goed zijn voor de natuur. Maar ook terreinbeheerders, het hoogheemraadschap en De Lieuw kunnen maatregelen nemen die bijdragen aan natuurherstel. Het belangrijkste is dat je hierin samen optrekt.”

Per gebied moet worden vastgesteld of en in hoeverre de natuur achteruitgaat, welke drukfactoren dit veroorzaken en welke maatregelen nodig zijn. Daarvoor is een gebiedsplan nodig. Het initiatief om hiermee gezamenlijk aan de slag te gaan komt van provincie en LTO.

“Voor Texel is het daarnaast belangrijk om als collectief samen te werken aan het verwerken van mest tot groen gas (monovergisting). Daarmee kan ook de druk op het elektriciteitsnet, de netcongestie, op het eiland worden verlicht. Dit draagt bovendien bij aan een grote reductie van de CO2-uitstoot. Tevens leidt de verwerking van de mest tot reductie van stikstof, zodat er geen belasting meer is op de natuur. Hiermee kan de vergunningverlening weer op gang komen.”

Hoe verhoudt de problematiek van bedrijven die binnen de zone van 500 meter van natuurgebieden liggen zich tot die van de zogeheten PAS-melders?

“Dit zijn twee verschillende processen. *PAS-melders zijn melkveehouders die zich aan de wet hebben gehouden, maar door een uitspraak van de Raad van State in 2019 toch zonder geldige vergunning zijn komen te zitten. Op Texel gaat het om zeven bedrijven. Sommige daarvan vallen binnen de zonering rond natuurgebieden, terwijl andere daarbuiten liggen.*”

“Om dit vraagstuk op te lossen, zijn we op Texel als een van de eersten in Nederland gestart met een PAS-pilot. Het is juridisch een zeer ingewikkeld proces, met allerlei modelberekeningen die keer op keer zijn aangepast. Daarmee wordt berekend welke druk de landbouw op de natuur uitoefent. En er wordt gekeken wat het effect is van een verandering op de natuur en of er daadwerkelijk sprake is van druk vanuit de landbouw op de natuur. Wij zetten in op maatregelen die perspectief bieden voor de natuur én de landbouw.”

LTO-voorzitter hoopvol gestemd

Gedeputeerde Jelle Beemsterboer bij de opening van de Landbouwdag.

Foto: Gerard Timmerman

Wat is de stand van zaken in de pilot voor PAS-melders?

Dirk de Lugt van LTO: “Het is een taai, juridisch proces, maar het lijkt nu de goede kant op te bewegen. Ik hoop dat de provincie deze herfst uitsluitsel geeft.” Ook over een oplossing voor de bedrijven in de zonering is De Lugt hoopvol gestemd. “De problematiek kan alleen worden opgelost als we deze op Texel integraal bekijken. We moeten beseffen dat dit van belang is voor héél Texel. Want met iedere melkveehouder die stopt, verdwijnt er grasland. En dat willen we niet. Hetzelfde geldt voor de schapenhouderij. Voldoende grasland is ook van belang voor de akkerbouw, bijvoorbeeld vanwege de beschikbaarheid van mest en voor de bodemvruchtbaarheid. Het is belangrijk dat de balans tussen grasland en bouwland intact blijft. Gelukkig zijn er veel melkveehouderijen met een opvolger. Stoppers kunnen ervoor zorgen dat er voor de blijvende bedrijven vergunningen beschikbaar komen.”